

Türkiye’de Türk Müziği Nazariyatı ve Solfej Dersine Yönelik Öğretmen ve Öğrenci Tutumlarının İncelenmesi

Uğur Türkmen
Afyon Kocatepe Üniversitesi
uturkmen@aku.edu.tr

Çağhan Adar
Afyon Kocatepe Üniversitesi
caghanadar@gmail.com

Özet

Türk müziği eğitimi veren konservatuvarlar, eğitimciler ve öğrenciler için Türk Müziği Nazariyatı ve Solfej dersi gerek ders içeriği, gerekse öğrencilerin diğer derslerindeki başarılarını etkilemesi dolayısıyla büyük önem taşımaktadır. Bu araştırma konservatuvarların Türk Sanat Müziği Bölümleri/Anasanat dallarında verilmekte olan, Türk Müziği Nazariyatı ve Solfej dersine ilişkin öğretmen ve öğrenci tutumlarını belirlemek, dersin daha verimli yürütülebilmesi için öneriler geliştirmek amacıyla hazırlanmıştır. Bu amaçla öğretmen ve öğrencilere anket formu hazırlanarak uygulanmıştır. Araştırmanın örneklemini için random yöntemiyle belirlenen, Türkiye’de Türk müziği eğitimi veren üniversiteler arasından, öğrenciler için üç üniversite, öğretmenler için belirlenen dört üniversite belirlenmiştir.

Araştırmanın sonunda eğitimci ve öğrencilerin derse yönelik tutumlarının olumlu olduğu, derse değer verdikleri, bununla birlikte dersin işleyişine yönelik önemli tespitlerde buldukları anlaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Nazariyat, solfej, tutum

Analysis On The Approach Of The Instructor And Student To The Turkish Music Theory And Solfege Course In Turkey

Abstract

Turkish Music Theory and Solfege Course has a great importance for conservatories that has Turkish Music training, educators and students in account of both content of the course and effects on the success of the students in other courses. This study has been prepared so as to define the approach of educator and students relating to Turkish Music Theory and Solfege Course and to offer suggestions to be able to perform the course more efficiently. For this purpose, a public survey was prepared and applied to educators and students. Three universities for students and four universities for educators were conditioned among the universities that have Turkish Music training and that were determined by random method in field of the search.

At the end of the study; it is understood that attitudes of educators and students to the course are positive, they set a high value on course nonetheless they make good findings about performing of the course.

Key Words: Theory, solfege, attitude

1. Giriş

Eğitim

Eğitim, insanın doğumuyla başlayıp ölümüne kadar devam eden bir süreçtir. Eğitim süresince insan davranışlarının istenilen yönde geliştirilmesi amaçlanmaktadır. Bu süreç aileyle başlar ve okul eğitimiyle devam eder. “Eğitim, etimolojik olarak, kişiyi bir yere, bir düzeye götürmek, sevk etmek anlamı taşımaktadır. Daha somut bir deyişle eğitim, kişilere, belirli davranışların, bilgi ve becerilerin kazandırılma sürecidir.”(Bilgin, 1984:55). Eğitim

yalnızca okulda değil içinde bulunduğumuz sosyal çevreyle de bire bir ilişkilidir. Eğitim, kültürlerin kuşaktan kuşağa aktarılmasında en etkin yoldur. “Bireyin yaşantısına davranış kazandırma sürecidir.”(Tarlabası, 2001:204). “ Kültürde süreklilik boyutunun en etkin destekleyicisi, eğitimidir.”(Türkmen, 2007:134). Eğitim, kişilerin toplumda her yönden faydalı olabilecek şekilde yetişmelerini sağlamaktadır. Buda bireyim sosyal, kültürel ve kişisel olarak gelişmesi anlamına gelmektedir. “Bireyin yaşadığı toplumda yeteneğini, tutumlarını, ve olumlu değerdeki diğer davranış biçimlerini geliştirdiği süreçler toplamıdır.”(Tezcan, 1992:3).

Müzik Eğitimi

Müzik kişilerin kültürel alanda gelişimlerini ve sosyalleşmelerini etkileyen en önemli sanat dallarından birisidir. “Müzik eğitiminin sosyal ve kültürel amaçları vardır. Bunlar kendi kültürünü ve değişik kültürleri tanıma ve müzik tarihinde yaşanan süreci algılamadır.”(Morgül, 2001:10). İyi bir müzik eğitimi alabilmek için iyi müzik eğitimcileri yetiştirmek şarttır. Bu amaçla geçmişten günümüze bir çok müzik eğitimi veren kurum açılmıştır ve açılmaya da devam etmektedir. “Müzik eğitimi, müzik sanatının ve eğitim bilimlerinin kuram ve uygulamaları ile bütünlük içeren disiplinler arası bir yöntem bilimidir.” (Okatan, 2004:549). “Müzik eğitimi bilindiği gibi, temelde insana müzik ile ilgili davranış kazandırma sürecidir. Müzik eğitiminde diğer branş eğitimlerinden farklı olarak hem sanat hem de bilim bir arada öğretilmektedir. Bu yönüyle müzik eğitimcisinin görevi diğer dallara nazaran iki kat daha artmaktadır.”(Somakçı, 1999:53). “ Müzik eğitimi, müziksel davranış geliştirmeyi amaçlayan eğitsel bir süreçtir.”(Say, 2001:259).

Müzik eğitimi insandan insana değişiklik gösterebilir. Kimi insan müzik ile kültürünü, dünyaya bakış açısını ve insanlarla olan ilişkilerini geliştirirken, bir diğeri sadece dinlemekle yetinir. Bu bilgiye dayanarak müzik eğitimini üç safhada inceleyebiliriz.

Genel müzik eğitimi, insanların dünyaya gelmesiyle başlar ve kültürlerini tanımalarına yardımcı olur. Genel müzik eğitimi, ülkemizde her düzeyde ve herkese yönelik okullarda uygulanan eğitimidir. Bu tür eğitim herhangi bir müzik türünü içermez ve insanlar değişik kültürlerden müzikler dinleyerek kültürel bir etkileşim sağlarlar.

Amatör müzik eğitiminde, insanlar hiçbir çıkar gözetmeksizin sadece müziğe olan ilgi ve bu alanda kendilerini geliştirmek istemelerinden dolayı müzik eğitimi almaktadırlar. Bu alanda yaş, cinsiyet, ırk ayrımı yoktur, müziğe ilgi duyan herkes kendini bu alanda geliştirebilir. Bu nedenle de ülkemizde çeşitli dernekler, vakıflar ve kurumlar bünyesinde korolar kurularak bu alanda müzik eğitimi faaliyetlerini sürdürmektedirler.

Diğer müzik eğitimi dallarından ayrı olarak profesyonel müzik eğitimi, yalnızca kültürel bir faaliyet değil aynı zamanda bu eğitimi ileride meslek, uzmanlık alanı olarak seçmek isteyenler, profesyonel müzik eğitimi alırlar. “Mesleki müzik eğitiminde müziği bizzat yaparak yaşamın ötesinde, onu bilgili, bilinçli, düzenli-planlı-yöntemli, kurallı ve yeterli olarak yaratan, seslendiren/yorumlayan, kuramlayan, araştıran, uygulayan ve öğreten sanatçı, bilimci, eğitimci ve teknoloji yetiştirmeye dönük bir strateji uygulanır.”(Uçan, 1997:33). Ülkemizde buna yönelik çeşitli kurumlar bünyesinde bölümler açılmıştır.

Mesleki Müzik Eğitimi Veren Kurumlar

Ülkemizde Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri, Güzel Sanatlar Fakülteleri, Eğitim Fakülteleri Müzik Anabilim Dalları, Armoni Mızıkaları ve konservatuvarlar mesleki müzik eğitimi vermekte ve sanatçı-eğitimci-yorumcu yetiştirmektedirler.

Türkiye’de müzik eğitimi vermekte olan konservatuvarlar ve bölümleri aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 1. Mesleki Müzik Eğitimi Veren Konservatuvarlar Tablosu.

Üniversite Adı	Bölümü	Üniversite Adı	Bölümü
Adnan Menderes Üniversitesi Devlet Konservatuvarı	Müzik Bölümü	İnönü Üniversitesi Devlet Konservatuvarı	----
Afyonkarahisar Kocatepe Üniversitesi Devlet Konservatuvarı	Müzik Bölümü, T.S.M. Bölümü, T.H.M. Bölümü	İstanbul Üniversitesi Devlet Konservatuvarı	Müzik Bölümü, Sahne Sanatları Bölümü
Akdeniz Üniversitesi Devlet Konservatuvarı	Müzik Bölümü	İstanbul Teknik Üniversitesi Devlet Konservatuvarı	T.S.M. Bölümü Müzikoloji Bölümü
Anadolu Üniversitesi Devlet Konservatuvarı	Müzik Bölümü	Kafkas Üniversitesi Devlet Konservatuvarı	Müzik Bölümü
Ankara Üniversitesi Devlet Konservatuvarı	Opera-Koro Bölümü	Kocaeli Üniversitesi Devlet Konservatuvarı	T.S.M. Bölümü, Müzik Bölümü, Müzikoloji Bölümü
Çukurova Üniversitesi Devlet Konservatuvarı	Müzik Bölümü, Sahne Sanatları Bölümü, Müzikoloji Bölümü	Mersin Üniversitesi Devlet Konservatuvarı	Müzik Bölümü, Sahne Sanatları Bölümü
Dicle Üniversitesi Devlet Konservatuvarı	T.S.M. Bölümü	Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Devlet Konservatuvarı	Müzik Bölümü, Sahne Sanatları Bölümü, Müzikoloji Bölümü
Dokuz Eylül Üniversitesi Devlet Konservatuvarı	Müzik Bölümü, Sahne Sanatları Bölümü	Mustafa Kemal Üniversitesi Devlet Konservatuvarı	----
Ege Üniversitesi Devlet Konservatuvarı	T.S.M. Bölümü	Sakarya Üniversitesi Devlet Konservatuvarı	T.S.M. Bölümü
Fırat Üniversitesi Devlet Konservatuvarı	T.S.M. Bölümü	Selçuk Üniversitesi Devlet Konservatuvarı	T.S.M. Bölümü Sahne Sanatları Bölümü
Gaziantep Üniversitesi Devlet Konservatuvarı	T.S.M. Bölümü	Trakya Üniversitesi Devlet Konservatuvarı	Müzik Bölümü
Hacettepe Üniversitesi Devlet Konservatuvarı	Müzik Bölümü, Sahne Sanatları Bölümü, Müzikoloji Bölümü	Uludağ Üniversitesi Devlet Konservatuvarı	Müzik Bölümü
Haliç Üniversitesi Devlet Konservatuvarı (Vakıf Üniversitesi)	T.S.M. Bölümü Tiyatro Opera ve Konser Şarkıcılığı	Yıldız Teknik Üniversitesi	Müzik ve Sahne Sanatları

Türk Müziği Eğitimi Veren Devlet Konservatuvarları

Konservatuvarlar, alanlarında profesyonel sanatçılar yetiştirmek için kurulmuş müzik okullarıdır. Bu nedenle konservatuvarlar da birçok dersin eğitimi teorik ve uygulamalı olarak verilmektedir. Bu dersler, Türk Müziği Nazariyatı ve Solfej, Türk Müziği Tarihi, Türk Müziği Formları, Türk Müziği Üslûp ve Repertuarı, Türk Müziği Çalgı Eğitimi, Türk Müziği Ritim Bilgisi, Enstrüman Bilgisi, Müzik Sosyolojisi, Müzik Pedagojisi, Stüdyo Teknikleri, Sahne Teknikleri, Bestecilik Teknikleri, Türk Müziğinde Nota Yazım Sistemleri vb. araştırma alanlarında sanatçı, yorumcu ve eğitimci yetiştiren Türk Sanat Müziği Bölümleri Türk Müziği Eğitimi ve kültürünü devam ettiren önemli kurumlarımızdır.

Ülkemizde Afyon Kocatepe Üniversitesi, Dicle Üniversitesi, Ege Üniversitesi, Fırat Üniversitesi, Gaziantep Üniversitesi, Haliç Üniversitesi, İstanbul Teknik Üniversitesi, Kocaeli Üniversitesi, Sakarya Üniversitesi ve Selçuk Üniversitesi Devlet Konservatuvarları Türk müziği eğitimi vermektedirler.

Türk Müziği Nazariyatı ve Solfej Dersleri

Türk Müziği Nazariyatı ve Solfej dersi eğitimi tüm konservatuvarlar da ve tüm eğitim süresince devam etmektedir. Konservatuvarlarda ki Türk Müziği Nazariyatı ve Solfej dersi eğitimiyle, öğrencilerin Türk Müziği makamlarını tanımaları, solfej ve deşifre kabiliyetlerinin geliştirilmesi, ritim duygularının geliştirilmesi, makamsal olarak kullanılan seslerin ve ses aralıklarının doğru seslendirebilme kabiliyetlerinin geliştirilmesi amaçlanmaktadır.

Konservatuvar eğitimi süresince alınan Türk Müziği Nazariyatı ve Solfej dersi eğitiminde ilk olarak müzik terimlerinin anlamları öğretilerek derslere başlanmaktadır. Daha sonra nota değerleri, sus değerleri ve kullanılan diğer işaretler öğretildikten sonra Türk Müziği eğitimine geçilmektedir.

Türk Müziği eğitimine ilk olarak Türk Müziği perdelerinin öğretilmesiyle başlanır. Perde öğretiminden sonra aralıklar ve aralıkların çeşitli sayılarla rakamlandırılması öğretilir. Aralık isimleri de öğretildikten sonra kullanılan bemol ve diyezler ile bunların seslendirilmesi öğretilir. Son olarak bu aralıkların oluşturduğu diziler ve bu dizilerden oluşan makamların öğretilmesine geçilir.

“Onur Akdoğu yazmış olduğu Türk Mûsikîsi Nazariyatı Dersleri adlı kitabında Türk Müziği Nazariyatı dersinde nasıl bir yöntem kullanılacağını kitabın içindekiler bölümünde şu şekilde anlatmıştır.”(Akdoğu, 1993).

Birinci Bölüm: Türk Mûsikîsinde perdeler

İkinci Bölüm: Aralıklar, aralıkların rakamlandırılması, isimlendirilmesi, ölçülmesi, aralığın tel üzerindeki tatbiki ve Türk Mûsikîsi’nde kullanılan diyez ve bemollerin işaretleri, sekizli aralıklar, beşli aralıklar, dördü aralıklar, üçlü aralıklar ve aralıkların çevrilmeleri.

Üçüncü Bölüm: Dizi teşkiline yarayan dördümler ve beşliler, dizi teşkiline yarayan tam dördümler, dizi teşkiline yarayan tam beşliler, diğer bazı dördümler ve beşliler.

Dördüncü Bölüm: Dizi ve makam

Beşinci Bölüm: Sekizlinin yirmidört gayrı müsâvi kısma bölünmesinin ilmi sebebi ve yirmidört sesi elde etmenin yolları.

Altıncı Bölüm: Basit makamlar.

Yedinci Bölüm: Ana dizi.

Sekizinci Bölüm: Düzüm, ölçü.

Dokuzuncu Bölüm: Türk Müsîkîsi'nde usûller, usûllerle ilgili bazı bilgiler.

Onuncu Bölüm: Geçki

Onbirinci Bölüm: Mürekkep makamlar, mürekkep makamların tasnifi, tahlili, tenkidi.

Onikinci Bölüm: Şed makamlar, basit makamların şedleri.

Problem Durumu

Türk Müziği Nazariyatı ve Solfej dersi, öğretmenler, öğrenciler ve kurumlar için müzik eğitiminin en önemli derslerindedir. Bununla birlikte, öğretim yöntem ve teknikleri, dersin işlenişi, içeriği v.b. bir çok konuda eğitimciler ve kurumlar arasında farklılıklar gözlenmektedir.

Bu araştırma ile, Türkiye'de üniversite bünyesinde Türk müziği eğitimi vermekte olan konservatuvarlarda ki, Türk Müziği Nazariyatı ve Solfej dersinin genel olarak işleme yöntemini, kaynak taramasını, dersin verimliliğini, müfredat yeterliliğini, ders saatlerinin yeterliliğini, eğitim vermekte olan konservatuvarları, yapılan yayınları ve derse olan ilginin araştırılması, derse yönelik bir durum tespiti yapılması amaçlanmıştır. Konunun içeriği daha, önce böyle bir çalışma yapılmamış olması ve derse yönelik öğretmen-öğrenci tutum ve davranışlarının belirlenmesinden dolayı önemlidir.

Problem Cümlesi:

Buraya kadar yapılan açıklamaların ışığında, araştırmaya konu olan problem cümlesi şu şekilde tanımlanmıştır. "Türkiye'de Türk Müziği Nazariyatı ve Solfej dersine ilişkin öğretmen ve öğrenci tutumları nelerdir?"

Alt Problemler:

1.5.2.1. Birinci Alt Problem: Öğretmen ve öğrencilerin Türk Müziği Nazariyatı ve Solfej dersinin içeriğine yönelik tutum ve davranışları nelerdir?

1.5.2.2. İkinci Alt Problem: Öğretmen ve öğrencilerin Türk Müziği Nazariyatı ve Solfej dersinin, öğrencinin diğer derslerine ve kişisel gelişimine olan etkisine yönelik tutum ve davranışları nelerdir?

1.5.2.3. Üçüncü Alt Problem: Öğretmen ve öğrencilerin Türk Müziği Nazariyatı ve Solfej dersine yönelik yayınlar hakkında tutum ve davranışları nelerdir?

1.5.2.4. Dördüncü Alt Problem: Öğretmen ve öğrencilerin Türk Müziği Nazariyatı ve Solfej dersinin işleyişine yönelik tutum ve davranışları nelerdir?

1.5.2.5. Beşinci Alt Problem: Öğretmen ve öğrencilerin Türk Müziği Nazariyatı ve Solfej dersine yönelik, yeni bir nazari sistem hakkında tutum ve davranışları nelerdir?

Araştırmanın Sayıtları

1.6.1. Araştırmada, araştırma için seçilen veri toplama yöntemlerinin, araştırmanın amacına, konusuna ve problemin çözümüne uygun olduğu,

1.6.2. Araştırma için görüşüne başvurulmuş kişilerin alanlarında uzman oldukları,

1.6.3. Araştırma için hazırlanan anketlerin, araştırma konusu için uygun bir veri toplama yöntemi olduğu,

1.6.4. Araştırmada Türk Müziği Nazariyatı ve Solfej dersi veren öğretmenler ile ankete katılan öğrencilerin verdiği cevapların, gerçek ve samimi olduğu, sayıtlılarından hareket edilmiştir.

1.7. Araştırmanın Sınırlılıkları

1.7.1. Türkiye Cumhuriyeti'nde ki TMDK(Türk Müziği Devlet Konservatuvarı) ile,

1.7.2. TMDK öğretmenleri ile,

1.7.3. TMDK' da 20007/2008 eğitim-öğretim yılında son sınıfta okumakta olan öğrenciler ile sınırlıdır.

2. Yöntem

2.1. Araştırmanın Modeli

Bu çalışma, içeriği, yöntemi ve amacı bakımından tarama modelini esas alan betimsel bir araştırmadır. Betimleme araştırmasıyla konu üzerinde bir durum tespiti yapılmaya çalışılmış, konu var olduğu şekliyle araştırılmıştır.

“Tarama modelleri, geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımlarıdır.”(Karasar,1999:77)

2.2. Araştırmanın Evren ve Örneklemi

Evren, araştırmanın yapılacağı bölgeyi genellemek amacıyla kullanılan terimdir. Evrende yapılan incelemeler çok geniş kapsamlı, maliyetli, aşırı uzun zaman kaybına neden olmaktadır. Bu nedenle araştırmanın evrenini daha da sınırlandırmak için araştırmanın örnekleme çıkarılır.

Örnekleme, araştırmanın evreninin bir kısmını alınıp, sadece seçilen kısmın incelendiği bölümdür. Araştırılması mümkün olmayan evrenler kendi içinde örneklemlere ayrılırlar ve farklı farklı incelenebilirler.

Araştırmanın evreni Türkiye’de Türk Müziği eğitimi vermekte olan devlet konservatuvarlarıdır.

Araştırmamızın örnekleme ise Türkiye’de Türk Müziği eğitimi vermekte olan devlet konservatuvarları arasında öğrenci anketleri için rasgele seçilmiş üç üniversite olan Afyon Kocatepe Üniversitesi, Konya Selçuk Üniversitesi, İstanbul Haliç Üniversitesi ve öğretmen anketleri için ulaşılabilen dört üniversite olan Afyon Kocatepe Üniversitesi, Konya Selçuk Üniversitesi, İstanbul Haliç Üniversitesi ve Dicle Üniversiteleridir. Bu üniversitelerde yapılan anketlerde Türk Müziği Nazariyatı ve Solfej dersi eğitimi vermekte olan öğretmenler ile 2007/2008 eğitim-öğretim yılında son sınıf Türk Müziği Bölümü öğrencileri yer almıştır.

Tablo 2. Araştırmanın Örneklemi Tablosu.

Üniversite Adı	Devlet Üniversitesi	Vakıf Üniversitesi	Araştırmanın Örneklemi	
			Öğrenci	Öğretmen
Afyonkarahisar Kocatepe Üniversitesi Devlet Konservatuvarı	*		16	4
Dicle Üniversitesi Devlet Konservatuvarı	*		...	1

Haliç Üniversitesi Devlet Konservatuvarı (Vakıf Üniversitesi)		*	18	1
Selçuk Üniversitesi Devlet Konservatuvarı	*		21	2
Toplam	3	1	55	8

2.3. Veri Toplama Yöntemleri

Bir sonuca ulaşmak için belirli çalışmalar sonucu toplanan bilgiye veri denilmektedir.

Araştırmada Türk Müziği Nazariyatı ve Solfej dersi eğitimi vermekte olan öğretmenler ve öğrenciler için anket yöntemi kullanılmıştır.

Anketlerden elde edilen bilgilerin istatistiksel çözümlerinde frekans (f) ve yüzde (%) değerlerinden oluşan tablolar kullanılmıştır. Her sorunun frekans ve yüzde değerleri çıkarılarak, sonuçlar tablosal olarak gösterilmiştir. Ayrıca benzer sorular arasındaki ilişkiyi değerlendirmek için Ki-Kare testi uygulanmıştır

Ki-Kare testi iki değişkenin birbirinden bağımsız olup olmadıklarını test eder. Bu test türünde anlamlılık düzeyi 0,01 olarak alınmıştır. Buna göre öğretmen ve öğrencilerin verdikleri cevaplar arasında %99 güvenilirlik ortaya çıkmış olacaktır

Veri toplama sırasında, üniversite bünyesinde müzik eğitimi veren kurumlar, eğitimcilerin kullandıkları kaynaklar, hangi dersleri okuttukları, varsa yayınları araştırılmıştır.

3. Bulgular ve Yorumlar

Bu bölümde alt problemlerin sırasına uygun olarak, eğitimciler ve öğrencilerin Türk Müziği Nazariyatı ve Solfej dersine ilişkin elde edilen bulgular ve yorumlar yer almaktadır.

3.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar:

Öğretmen ve öğrencilerin Türk Müziği Nazariyatı ve Solfej dersinin içeriğine yönelik tutum ve davranışları nelerdir? Bu alt problemin yanıtlanmasında, öğretmen ve öğrencilere yönelik elde edilen bulgular ve bulguların yorumlanması şöyledir;

Tablo 3. Ankete Katılanların “Öğretmenler ve Öğrenciler Türk Müziği Nazariyatı ve Solfej Dersinde Okutulan Müfredatın Yeterli Olduğu Sorusuna Katılmakta mıdır?” Sorusuna Verdikleri Cevapların Yüzdeler Tablosu.

	Katılmıyorum %		Kısmen Katılmıyorum %		Tamamen Katılmıyorum %		Toplam %	f
	Gözlenen	Beklenen	Gözlenen	Beklenen	Gözlenen	Beklenen		
Öğrenci	30	21,25	20	28,75	50	50	100	55
Öğretmen	12,5	21,25	37,5	28,75	50	50	100	8
Toplam	42,5		57,5		100		200	63

Öğretmenler ve öğrenciler Türk Müziği Nazariyatı ve Solfej dersinde okutulan müfredatın yeterli olduğu düşüncesine katılmakta mıdır? Sorusuna yönelik elde edilen bulgular sonucunda, öğrencilerin %30'u katılmıyorum, %20'si kısmen katılmıyorum ve %50'si tamamen katılmıyorum cevabını vermiştir. Buna karşılık olarak öğretmenlerin %12,5'i katılmıyorum, %37,5'i kısmen katılmıyorum ve %50'si tamamen katılmıyorum cevabını vermiştir. Elde edilen verilere göre, öğretmenlerin ve öğrencilerin müfredatın yeterliliği

konusunda birbirlerine yakın düşündükleri ve okutulan müfredatın yeterli olduğu sonucuna varılmıştır.

Tablo 4. Ankete Katılanların “Öğretmenler ve Öğrenciler İşlenmekte Olan Türk Müziği Nazariyatı ve Solfej Dersinin Haftalık Ders Saatinin Yeterli Olduğunu Düşünmekte midirler?” Sorusuna Verdikleri Cevapların Yüzdeleri Tablosu.

	Katılmıyorum %		Kısmen Katılıyorum %		Tamamen Katılıyorum %		Toplam %	f
	Gözlenen	Beklenen	Gözlenen	Beklenen	Gözlenen	Beklenen		
Öğrenci	21,81	17,155	20	16,25	58,19	66,595	100	55
Öğretmen	12,5	17,155	12,5	16,25	75	66,595	100	8
Toplam	34,31		32,5		133,19		200	63

Öğretmenler ve öğrenciler, işlenmekte olan Türk Müziği Nazariyatı ve Solfej dersinin haftalık ders saatinin yeterli olduğunu düşüncesine katılmakta mıdır? Sorusuna yönelik elde edilen bulgular sonucunda, öğrencilerin %21,81’i katılmıyorum, %20’si kısmen katılıyorum ve %58,19’u tamamen katılıyorum cevabını vermiştir. Buna karşılık olarak öğretmenlerin %12,5’i katılmıyorum, %12,5’i kısmen katılıyorum ve %75’i tamamen katılıyorum cevabını vermiştir. Elde edilen verilere göre, öğretmen ve öğrencilerin vermiş olduğu cevaplar arasında bir uyumluluk söz konusu olduğundan dolayı ders saatinin yeterli olduğu kabul edilmiş ve işlenmekte olan dersin haftalık ders saatinin sınıflara göre 4, 6, 8 saat olduğu belirlenmiştir.

Tablo 5. Ankete Katılanların “Öğretmenler ve Öğrencilere Göre Türkiye’de Türk Müziği Eğitimi Vermekte Olan Konservatuvarlar da Türk Müziği Nazariyatı ve Solfej Dersine Yönelik Kullanılan Ortak Bir Müfredat Var mıdır?” Sorusuna Verdikleri Cevapların Yüzdeleri Tablosu.

	Evet %		Hayır %		Toplam %	f
	Gözlenen	Beklenen	Gözlenen	Beklenen		
Öğrenci	16,36	20,68	83,64	79,32	100	55
Öğretmen	25	20,68	75	79,32	100	8
Toplam	41,36		158,64		200	63

Öğretmenler ve öğrenciler Türkiye’de Türk müziği eğitimi vermekte olan konservatuvarlar da Türk Müziği Nazariyatı ve Solfej dersine yönelik kullanılan ortak bir müfredat olduğu düşüncesine katılmakta mıdır? Sorusuna yönelik elde edilen bulgular sonucunda, öğrencilerin %16,36’sı evet, %83,64’ü ise hayır cevabını vermiştir. Buna karşılık olarak öğretmenlerin %25’i evet ve %75’i hayır cevabını vermiştir. Elde edilen verilere göre, öğretmen ve öğrencilerin vermiş olduğu cevapların birbirine yakın değerlerde olduğu görülmüştür. Bu da gösteriyor ki anket yapılan üniversitelerde herkesin kendi aldığı eğitim ve müfredat doğrultusunda, aynı müfredata kendi birikimlerini de katarak bu müfredatın işlenmekte olduğu görülmüştür ve Türkiye’de Türk müziği eğitimi vermekte olan konservatuvarlar da Türk Müziği Nazariyatı ve Solfej dersine yönelik kullanılan ortak bir müfredat var mıdır? Sorusuna ağırlıklı olarak hayır cevabı verilmiştir.

Tablo 6. Ankete Katılanların “Öğretmenler ve Öğrenciler Türk Müziği Nazariyatı ve Solfej Dersine Yönelik Ortak Bir Müfredat Kullanılması Düşüncesine Katılmakta mıdır?” Sorusuna Verdikleri Cevapların Yüzdeleri Tablosu

	Katılmıyorum %		Kısmen Katılıyorum %		Tamamen Katılıyorum %		Toplam %	f
	Gözlenen	Beklenen	Gözlenen	Beklenen	Gözlenen	Beklenen		
Öğrenci	12,72	12,51621	34,56	17,44851	52,72	70,28528	100,25	55
Öğretmen	12,25	12,45379	0	17,36149	87,5	69,93473	99,75	8
Toplam	24,97		34,56		140,22		200	63

Öğretmenler ve öğrenciler, Türk Müziği Nazariyatı ve Solfej dersine yönelik ortak bir müfredat kullanılması düşüncesine katılmakta mıdır? Sorusuna yönelik elde edilen bulgular sonucunda, öğrencilerin %12,72’si katılmıyorum, %34,56’sı kısmen katılıyorum ve %52,72’si

tamamen katılıyorum cevabını vermiştir. Buna karşılık olarak öğretmenlerin %12,5'i katılmıyorum ve %87,5' tamamen katılıyorum cevaplarını vermiştir. Elde edilen verilere göre, öğretmen ve öğrencilerin vermiş olduğu cevaplar karşılaştırıldığında Türk Müziği Nazariyatı ve Solfej dersine yönelik ortak bir müfredat kullanılması düşüncesi öğretmenlerin büyük bir çoğunluğu tamamen katılıyorum derken, öğrencilerin yarısı katılıyorum cevabını vermiştir ve sonuçta öğretmenler ile öğrencilerin bu konuda birbirine yakın düşündükleri sonucuna varılmıştır.

Tablo 7. Ankete Katılanların “Öğretmenlerin Buldukları Okulda Vermiş Oldukları Türk Müziği Nazariyatı ve Solfej Dersinin Haftalık Ders Saati Nedir?” Sorusuna Verdikleri Cevapların Dağılımı.

Üniversite	Haftalık Ders Saati
Afyon Kocatepe Üniversitesi	6
Konya Selçuk Üniversitesi	6/8
İstanbul Haliç Üniversitesi	4
Diyarbakır Dicle Üniversitesi	4

Vermiş olduğunuz Türk Müziği Nazariyatı ve Solfej dersinin haftalık ders saati nedir? Verilen cevaplar doğrultusunda her üniversitede birbirinden farklı bir ders saati uygulaması yapıldığı gözlenmektedir. Elde edilen sonuçlar incelendiğinde üniversitelere göre ders saatlerinin değiştiğini görmekteyiz. Aynı zamanda bu üniversitelerde sınıflara göre de ders saatlerinde değişiklikler görülmektedir. Bazı üniversitelerde birinci sınıfta ve hazırlık sınıfında haftalık ders saati 6-8 saat iken, sonraki senelerde haftalık ders saati 4-6 saat olduğu gözlenmektedir.

3.2 İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar:

Öğretmen ve öğrencilerin Türk Müziği Nazariyatı ve Solfej dersinin, öğrencinin diğer derslerine ve kişisel gelişimine olan etkisine yönelik tutum ve davranışları nelerdir? Bu alt problemin yanıtlanmasında, öğretmen ve öğrencilere yönelik elde edilen bulgular ve bulguların yorumlanması şöyledir;

Tablo 8. Ankete Katılanların “Öğretmenler ve Öğrenciler İşlemekte Olan Türk Müziği Nazariyatı ve Solfej Dersinin Diğer Derslerini Olumlu Yönde Etkilediği Düşüncesine Katılmakta mıdır?” Sorusuna Verdikleri Cevapların Yüzdeler Tablosu.

	Katılmıyorum %		Kısmen Katılıyorum %		Tamamen Katılıyorum %		Toplam %	f
	Gözlenen	Beklenen	Gözlenen	Beklenen	Gözlenen	Beklenen		
Öğrenci	3,63	1,815	12,72	6,36	83,65	91,825	100	55
Öğretmen	0	1,815	0	6,36	100	91,825	100	8
Toplam	3,63		12,72		183,65		200	63

Öğretmenler ve öğrenciler, İşlenmekte olan Türk Müziği Nazariyatı ve Solfej dersinin öğrencilerin diğer derslerini olumlu yönde etkilediği düşüncesine katılmakta mıdır? Sorusuna yönelik elde edilen bulgular sonucunda, öğrencilerin %3,63 ü katılmıyorum, %12,72'si kısmen katılıyorum ve %83,65 i tamamen katılıyorum cevabını vermiştir. Buna karşılık olarak öğretmenlerin tamamı, tamamen katılıyorum cevabını vermişlerdir. Elde edilen verilere göre, öğretmen ve öğrencilerin vermiş olduğu cevaplar arasında bir uyumluluk söz konusu olduğundan dolayı, işlemekte olan Türk Müziği Nazariyatı ve Solfej dersinin öğrencilerin diğer derslerini olumlu yönde etkilediği kararına varılmıştır.

Tablo 9. Ankete Katılanların “Öğretmenler ve Öğrenciler Türk Müziği Nazariyatı ve Solfej Dersinin Enstrüman Performansını Olumlu Yönde Etkilediği Düşüncesine Katılmakta mıdır?” Sorusuna Verdikleri Cevapların Yüzdeler Tablosu.

	Katılmıyorum %		Kısmen Katılıyorum %		Tamamen Katılıyorum %		Toplam %	f
	Gözlenen	Beklenen	Gözlenen	Beklenen	Gözlenen	Beklenen		
Öğrenci	13,7	6,85	12	6	74,3	87,15	100	55
Öğretmen	0	6,85	0	6	100	87,15	100	8
Toplam	13,7		12		174,3		200	63

Öğretmen ve öğrenciler, Türk Müziği Nazariyatı ve Solfej dersinin enstrüman performansını olumlu yönde etkilediği düşüncesine katılmakta mıdır? Sorusuna yönelik elde edilen bulgular sonucunda, öğrencilerin %13,7'si katılmıyorum, %12'si kısmen katılıyorum ve %74,3'ü tamamen katılıyorum cevabını vermiştir. Buna karşılık olarak öğretmenlerin tamamı, tamamen katılıyorum cevabını vermiştir. Elde edilen verilere göre, öğretmen ve öğrencilerin tamamına yakını Türk Müziği Nazariyatı ve Solfej dersinin enstrüman performansını olumlu yönde etkilediği düşüncesine katıldıklarını belirtmişlerdir. Nazariyat dersinde aldıkları makamsal ve teorik bilgileri enstrümanlarında uygulama fırsatı bulan öğrenciler bu nedenle olumlu cevap vermişlerdir.

Tablo 10. Ankete Katılanların "Öğretmenler ve Öğrenciler Türk Müziği Nazariyatı ve Solfej Dersinin Konser ve Solo Performanslarını Olumlu Yönde Etkilediği Düşüncesine Katılmakta mıdır?" Sorusuna Verdikleri Cevapların Yüzdeler Tablosu.

	Katılmıyorum %		Kısmen Katılıyorum %		Tamamen Katılıyorum %		Toplam %	f
	Gözlenen	Beklenen	Gözlenen	Beklenen	Gözlenen	Beklenen		
Öğrenci	14,54	7,27	10,9	24,2	74,47	68,53	100	55
Öğretmen	0	7,27	37,5	24,2	62,5	68,53	100	8
Toplam	14,54		48,4		136,97		200	63

Öğretmen ve öğrenciler, Türk Müziği Nazariyatı ve Solfej dersinin konser ve solo performanslarını olumlu yönde etkilediği düşüncesine katılmakta mıdır? Sorusuna yönelik elde edilen bulgular sonucunda, öğrencilerin %14,54'ü katılmıyorum, %10,90'ı kısmen katılıyorum cevabını verirken %74,44'ü tamamen katılıyorum cevabını vermişlerdir. Buna karşılık olarak öğretmenlerin %37,5'i kısmen katılıyorum derken diğer %62,5'i tamamen katılıyorum demişlerdir. elde edilen verilere göre, öğretmenlerin tamamı Türk Müziği Nazariyatı ve Solfej dersinin konser ve solo performanslarını olumlu yönde etkilediği düşüncesine katılırken, öğrencilerin büyük kısmı Türk Müziği Nazariyatı ve Solfej dersinin konser ve solo performanslarını olumlu yönde etkilediği düşüncesine katılmakta, bir kısmı da katılmamaktadır. Katılmayan öğrenciler bu dersin enstrüman performansına daha çok etkili olduğu görüşüne katılmaktadırlar.

3.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar:

Öğretmen ve öğrencilerin Türk Müziği Nazariyatı ve Solfej dersine yönelik yayınlar hakkında tutum ve davranışları nelerdir? Bu alt problemin yanıtlanmasında, öğretmen ve öğrencilere yönelik elde edilen bulgular ve bulguların yorumlanması şöyledir;

Tablo 11. Ankete Katılanların "Öğretmenler ve Öğrenciler Türk Müziği Nazariyatı ve Solfej Dersi İle İlgili Yayınların (Kitap, Makale, Tez...vb.) Yeterli Olduğu Düşüncesine Katılmakta mıdır?" Sorusuna Verdikleri Cevapların Yüzdeler Tablosu.

	Katılmıyorum %		Kısmen Katılıyorum %		Tamamen Katılıyorum %		Toplam %	f
	Gözlenen	Beklenen	Gözlenen	Beklenen	Gözlenen	Beklenen		
Öğrenci	54,54	71,02	30,9	21,7	14,56	7,28	100	55
Öğretmen	87,5	71,02	12,5	21,7	0	7,28	100	8
Toplam	142,04		43,4		14,56		200	63

Öğretmen ve öğrenciler, Türk Müziği Nazariyatı ve Solfej dersi ile ilgili yayınların (kitap, makale, tez... vb.) yeterli olduğu düşüncesine katılmakta mıdır? Sorusuna yönelik elde edilen bulgular sonucunda, öğrencilerin %54,54'ü katılmıyorum, %30,90'ı kısmen

katılıyorum ve %14,56'sı tamamen katılıyorum cevabını vermiştir. Buna karşılık öğretmenlerin %87,5'i katılmıyorum ve %12,5'i kısmen katılıyorum cevabını vermiştir. Elde edilen verilere göre, öğretmen ve öğrencilerin farklı görüşler bildirdiği tespit edilmiştir. Öğrencilerin bir bölümü bu konuya katılırken, öğretmenlerin tamamı yapılan yayınların yetersiz olduğu düşüncesini savunmuştur. Bu test sonucunda Türk Müziği Nazariyatı ve Solfej dersi ile ilgili yayınların (kitap, makale, tez... vb.) yeterli olmadığı ve daha çok yayın yapılması gerektiği sonucu ortaya çıkmıştır.

Tablo 12. Ankete Katılanların “Öğretmenler ve Öğrenciler Türk Müziği Nazariyatı ve Solfej Dersi İle İlgili Yeni Yayınların Yapılması Düşüncesine Katılmakta mıdır?” Sorusuna Verdikleri Cevapların Yüzdeler Tablosu.

	Katılmıyorum %		Kısmen Katılıyorum %		Tamamen Katılıyorum %		Toplam %	f
	Gözlenen	Beklenen	Gözlenen	Beklenen	Gözlenen	Beklenen		
Öğrenci	10,9	5,45	9,1	4,55	80	90	100	55
Öğretmen	0	5,45	0	4,55	100	90	100	8
Toplam	10,9		9,1		180		200	63

Öğretmen ve öğrenciler, Türk Müziği Nazariyatı ve Solfej dersi ile ilgili yeni yayınların yapılması düşüncesine katılmakta mıdır? ? Sorusuna yönelik elde edilen bulgular sonucunda, öğrencilerin %10,90'ı katılmıyorum, %9,1'u kısmen katılıyorum ve %80'i katılıyorum cevabını vermiştir. Buna karşılık olarak öğretmenlerin tamamı tamamen katılıyorum cevabını vermişlerdir. Elde edilen verilere göre, öğretmen ve öğrencilerin yaklaşık olarak birbirlerine yakın cevaplar verdiği görülmektedir. Anket verilerine göre bugüne kadar yapılan yayınların yetersiz olduğu ve yeni yayınların yapılmasının öğretmen ve öğrenciler tarafından desteklendiği gözlenmektedir.

Tablo 13. Ankete Katılanların “Öğretmenler ve Öğrenciler Türk Müziği Nazariyatı ve Solfej Dersi İle İlgili Yeni Yayınları Takip Edebilmekte midirler?” Sorusuna Verdikleri Cevapların Yüzdeler Tablosu.

	Evet %		Hayır %		Toplam %	f
	Gözlenen	Beklenen	Gözlenen	Beklenen		
Öğrenci	38,18	69,09	61,82	30,91	100	55
Öğretmen	100	69,09	0	30,91	100	8
Toplam	138,18		61,82		200	63

Öğretmen ve öğrenciler, Türk Müziği Nazariyatı ve Solfej dersi ile ilgili yeni yayınları takip edebiliyor musunuz? ? Sorusuna yönelik elde edilen bulgular sonucunda, öğrencilerin %38,18'i evet ve %61,82'si hayır cevabını vermiştir. Buna karşılık olarak öğretmenlerin tamamı evet cevabını vermiştir. Elde edilen verilere göre, öğretmenlerin büyük bölümü yapılan yayınları takip ettikleri, fakat öğrencilerin az bir kısmının yayınları takip ettikleri belirlenmişlerdir.

Tablo 14. Ankete Katılanların “Öğretmenler ve Öğrenciler Türk Müziği Nazariyatı ve Solfej Dersi İle İlgili Yayınların İçeriğinin Yeterli Olduğu Düşüncesine Katılmakta mıdır?” Sorusuna Verdikleri Cevapların Yüzdeler Tablosu.

	Evet %		Hayır %		Toplam %	f
	Gözlenen	Beklenen	Gözlenen	Beklenen		
Öğrenci	27,27	19,885	72,73	80,115	100	55
Öğretmen	12,5	19,885	87,5	80,115	100	8
Toplam	39,77		160,23		200	63

Öğretmen ve öğrenciler, Türk Müziği Nazariyatı ve Solfej dersi ile ilgili yayınların içeriğinin yeterli olduğu düşüncesine katılmakta mıdır? ? Sorusuna yönelik elde edilen buldular sonucunda, öğrencilerin %27,27'si evet yanıtını verirken öğrencilerin %72,73 hayır yanıtını vermiştir. Buna karşın öğretmenlerin %12,5'i evet yeterli derken öğretmenlerin %87,5 ise hayır yanıtını vermiştir. Elde edilen verilere göre, öğretmen ve öğrencilerin büyük bölümü yayınlanan kaynakların içeriğinin yetersiz olduğu görüşüne katılmaktadır.

Vermiş olduğunuz Türk Müziği Nazariyatı ve Solfej dersi ile ilgili yayını bulmakta mıdır? Sorusuna yönelik elde edilen buldular sonucunda, ankete katılan öğretmenlerin tamamı hayır cevabını vermiştir.

Tablo 15. Ankete Katılanların “Öğretmenler ve Öğrencilere Göre Türk Müziği Nazariyatı ve Solfej Dersi İle İlgili Kullanılan Ortak Bir Kitap Var mıdır?” Sorusuna Verdikleri Cevapların Yüzdeler Tablosu.

	Evet %		Hayır %		Toplam %	f
	Gözlenen	Beklenen	Gözlenen	Beklenen		
Öğrenci	0	0	100	100	100	55
Öğretmen	0	0	100	100	100	8
Toplam	0		200		200	63

Öğretmen ve öğrencilere göre, Türk Müziği Nazariyatı ve Solfej dersi ile ilgili kullanılan ortak bir kitap varmı? ? Sorusuna yönelik elde edilen buldular sonucunda, öğrenciler ve öğretmenlerin aynı kararı verdikleri yani bu görüşe katılmadıkları gözlenmiştir. Bunun nedeni her konservatuvar da farklı konservatuvarlardan mezun öğretmenler ders verdikleri için kendi eğitimini aldıkları kaynaklara kendi bilgilerini eklemek suretiyle bu dersleri yürütmektedirler ve öğrencilerde bu gördükleri kaynaklar doğrultusunda aynı dersi farklı kaynak ve metotlarla işlemektedirler.

Tablo 16. Ankete Katılanların “Öğretmen ve Öğrenciler Türk Müziği Nazariyatı ve Solfej Dersinin Tek Bir Kaynağa Bağlı Kalınarak İşlenmesi Düşüncesine Katılmakta mıdır?” Sorusuna Verdikleri Cevapların Yüzdeler Tablosu.

	Katılmıyorum %		Kısmen Katılıyorum %		Tamamen Katılıyorum %		Toplam %	f
	Gözlenen	Beklenen	Gözlenen	Beklenen	Gözlenen	Beklenen		
Öğrenci	89,1	75,8	5,45	15,225	5,45	8,975	100	55
Öğretmen	62,5	75,8	25	15,225	12,5	8,975	100	8
Toplam	151,6		30,45		17,95		200	63

Öğretmen ve öğrencilere göre, Türk Müziği Nazariyatı ve Solfej dersinin tek bir kaynağa bağlı kalınarak işlenmesi düşüncesine katılmakta mıdır? ? Sorusuna yönelik elde edilen buldular sonucunda, öğrencilerin %89,1'u katılmıyorum, %5,45'i kısmen katılıyorum ve %5,45'i katılıyorum cevaplarını vermişlerdir. Buna karşın öğretmenlerin %62,5 katılmıyorum, %25 kısmen katılıyorum ve %12,5 tamamen katılıyorum cevaplarını vermişlerdir. Elde edilen verilere göre, öğretmen ve öğrencilerin büyük kısmının katılmıyorum şikâinde uzlaştıkları görülmüştür. Tek kaynağa bağlı olarak yapılacak eğitimlerde tek düze ve yetersiz bir eğitim yapıldığı, bu nedenle başka kaynaklarında (kendi ders notları, tezler, farklı kaynaklardan notalar) kullanıldığı belirlenmiştir.

Tablo 17. Ankete Katılanların Öğrencilerin “Öğrencilere Göre Türk Müziği Nazariyatı ve Solfej Dersi İçin Ders Öğretmeninin Kullandığı Bir Kitap Var mıdır?” Sorusuna Verdikleri Cevapların Yüzdeler Tablosu.

	Evet %	Hayır %	Toplam %	f
Öğrenci	29,10	70,90	100	55

Öğrencilere göre, Türk Müziği Nazariyatı ve Solfej dersi için öğretmenin kullandığı bir kitap varmı? ? Sorusuna yönelik elde edilen buldular sonucunda, öğrencilerin %29,10'u evet derken %70,90'ı hayır cevabını vermiştir. Öğrencilerin büyük kısmı hayır

cevabını işaretlemişlerdir. Bunun nedeni, öğrencilerin öğretmenleri derse hazırlanırken kitap dışında başka kaynaklar kullanmalarını göz ardı etmeleri, öğretmenlerin kitap dışında genelde kendi öğrencilikten gelen ve hazırladıkları ders notlarını kullanmaları.

Tablo 18: Ankete Katılanların Öğretmenlerin“Öğretmenlerin Türk Müziği Nazariyatı ve Solfej Dersi İçin Kullandıkları Bir Kitap Var mıdır?” Sorusuna Verdikleri Cevapların Yüzdeler Tablosu.

	Evet %	Hayır %	Toplam %	f
Öğretmen	75	25	100	8

Öğretmenlerin, Türk Müziği Nazariyatı ve Solfej dersi için kullandığımız bir kitap varmı? Sorusuna yönelik elde edilen bulgular sonucunda, öğretmenlerin %75’i evet derken %25’i hayır cevabını vermiştir. Hayır, cevabını veren öğretmenler genellikle kendi öğrencilikleri zamanında tutmuş oldukları ders notlarına, kendi bilgi birikimlerini de ekleyerek ders notlarını bu şekilde hazırlamaktadırlar. Evet diyen öğretmenlerin ise ek kaynakların yanında kullandıkları kitaplar şunlardır: İsmail Hakkı Özkan Türk Müzikîsi Nazariyatı ve Usûlleri-Kudüm Velveleleri, Türk Müziği Solfej ve Nazariyatı Alper Demir, Türk Müzikîsi Nazariyatı Ahmet Hatipoğlu.

Tablo 19: Ankete Katılanların Öğrencilerin“Öğrencilere Göre Türk Müziği Nazariyatı ve Solfej Dersi İçin Ders Öğretmeni Başka Kaynaklar Kullanmakta mıdır?” Sorusuna Verdikleri Cevapların Yüzdeler Tablosu.

	Evet %	Hayır %	Toplam %	f
Öğrenci	30,90	69,10	100	55

Öğrencilere göre, Türk Müziği Nazariyatı ve Solfej dersi için öğretmenlerin kullandıkları başka kaynaklar varmı? Sorusuna yönelik elde edilen bulgular sonucunda, öğrencilerin %30,90’ını evet cevabını verirken, %69,10’u hayır cevabını vermişlerdir. Hayır cevabını veren öğrenciler, öğretmenlerinin genellikle kitap kullandığını düşünen, evet cevabını veren ise öğretmenlerin derse hazırlanırken başka kaynaklardan da yararlandıklarını düşünen öğrencilerdir.

Tablo 20: Ankete Katılanların Öğretmenlerin“Öğretmenler Türk Müziği Nazariyatı ve Solfej Dersi İçin Başka Kaynaklar Kullanmakta mıdır?” Sorusuna Verdikleri Cevapların Yüzdeler Tablosu.

	Evet %	Hayır %	Toplam %	f
Öğretmen	75	25	100	8

Öğretmenlerin, Türk Müziği Nazariyatı ve Solfej dersi için kullandıkları başka kaynaklar varmı? Sorusuna yönelik elde edilen bulgular sonucunda, öğretmenlerin %75’i evet derken %25’i hayır demmiştir. Hayır diye cevap veren öğretmenler nazariyatçılar tarafından yazılan kitapları kullanmaktadırlar. Evet diyen öğretmenler ise bulamadıkları notaları başka nota kitaplarından ve internette bulmaktadırlar, diğer kullanılan kaynaklar ise kendi biriktirdiği ders notları ve Türk Müzikîsi’nin gerektirdiği metotları kullanmaktadırlar.

3.4. Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar:

Öğretmen ve öğrencilerin Türk Müziği Nazariyatı ve Solfej dersinin işleyişine yönelik tutum ve davranışları nelerdir? Bu alt problemin yanıtlanmasında, öğretmen ve öğrencilere yönelik elde edilen bulgular ve bulguların yorumlanması şöyledir;

Tablo 21: Ankete Katılanların Öğrencilerin “Öğrenciler Almış Oldukları Türk Müziği Nazariyatı ve Solfej Dersinin Öğretmenler Tarafından Tam Olarak Anlaşılır Bir Biçimde Anlatıldığı Düşüncesine Katılmakta mıdır?” Sorusuna Verdikleri Cevapların Yüzdeler Tablosu.

	Katılmıyorum %	Kısmen Katılmıyorum %	Tamamen Katılmıyorum %	Toplam %	f
Öğrenci	10,90	27,27	61,83	100	55

Öğrencilere göre, almış oldukları Türk Müziği Nazariyatı ve Solfej dersinin öğretmenler tarafından tam olarak anlaşılır bir biçimde anlatıldığı düşüncesine katılmakta mıdır? Sorusuna yönelik elde edilen buldular sonucunda, öğrencilerin %10,90'ını katılmıyorum, %27,27'si kısmen katılıyorum ve %61,83'ü tamamen katılıyorum cevabını vermiştir. Ankete cevap veren öğrencilerin büyük bölümü öğretmenler tarafından anlatılan dersin anlaşılır olduğunu söylese de bir kısmı anlaşılmadığını belirtmektedir.

Tablo 22: Ankete Katılanların Öğretmenlerin “Öğretmenler Vermiş Oldukları Türk Müziği Nazariyatı ve Solfej Dersinin Öğrenciler Tarafından Tam Olarak Anlaşıldığı Düşüncesine Katılmakta mıdır?” Sorusuna Verdikleri Cevapların Yüzdeler Tablosu.

	Katılmıyorum %	Kısmen Katılıyorum %	Tamamen Katılıyorum %	Toplam %	f
Öğretmen	12,5	50	37,5	100	8

Öğretmenlere göre, vermiş oldukları Türk Müziği Nazariyatı ve Solfej dersinin öğrenciler tarafından tam olarak anlaşıldığı düşüncesine katılmakta mıdır? Sorusuna yönelik elde edilen buldular sonucunda, öğretmenlerin %12,5'i katılmıyorum, %50'si kısmen katılıyorum ve %37,5'i tamamen katılıyorum cevabını vermiştir. Anket uygulanan öğretmenlerin büyük çoğunluğu kısmen katılıyorum veya katılıyorum cevabı vermişlerdir. Katılmıyorum cevabı veren öğretmenler, öğrencilerin derse devamsızlık ve ders içerisinde ki ilgisizliğinden dolayı bu sonuca ulaşmışlardır.

3.5. Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar:

Öğretmen ve öğrencilerin Türk Müziği Nazariyatı ve Solfej dersine yönelik, yeni bir nazari sistem hakkında tutum ve davranışları nelerdir? Bu alt problemin yanıtlanmasında, öğretmen ve öğrencilere yönelik elde edilen bulgular ve bulguların yorumlanması şöyledir;

Tablo 23. Ankete Katılanların Öğretmenlerin “Öğretmenlere Göre Vermiş Oldukları Türk Müziği Nazariyatı ve Solfej Dersinde Yeni Bir Nazari Sisteme İhtiyaç Var mıdır?” Sorusuna Verdikleri Cevapların Yüzdeler Tablosu.

	Evet %	Hayır %	Toplam %	f
Öğretmen	37,5	62,5	100	8

Vermiş olduğunuz Türk Müziği Nazariyatı ve Solfej dersinde yeni bir nazari sisteme ihtiyaç varmı? Sorusuna yönelik elde edilen buldular sonucunda, öğretmenlerin %37,5' evet ihtiyaç var derken diğer %62,5'i hayır demişlerdir. Elde edilen verilere göre, öğretmenler büyük çoğunluğu hayır diyerek şu an kullanılan nazari sistemin yeterli olduğu görüşünü savunmuşlardır.

Yeni bir nazari sistem oluşturmuş olsanız makamları yapı olarak kaç ayırırdınız? Sorusuna yönelik elde edilen buldular sonucunda, verilen cevaplara göre öğretmenlerin %62,5' yeni bir nazari sisteme gerek olmadığını ve kullanılan nazari sistemin yeterli olduğunu belirtirken diğer öğretmenler makamlarında kendi içerisinde bölümlendirilmesi gerektiğini düşünmektedirler. Bir kısmı makamların tamamını tek bir çatı altında toplanması gerektiğini yani basit, bileşik ve şed makam olarak ayrılmaması gerektiğini düşünürken diğerleri basit ve bileşik olarak iki bölüme ayırmanın faydalı olacağını savunmuştur. Diğer verilen cevaplara göre ise makamların ayırımında problem olmadığı fakat daha alt kısımda 4'lü ve 5'lilerin oluşturulmasına gelinceye kadar ses sisteminde problem olduğunu düşünmektedirler. 1,5-2-3 koma vb. kullanımın pratikte kullanılması ama teorikte anlatılamaması gibi bir problem olduğunu düşünmektedirler.

4. Sonuçlar ve Öneriler

4.1. Sonuçlar

Ankete katılanlar, işlenmekte olan Türk Müziği Nazariyatı ve Solfej dersinin haftalık ders saatinin ve müfredatın yeterli olduğunu düşünmektedirler. Öğretmenler ve öğrenciler işlenmekte olan Türk Müziği Nazariyatı ve Solfej dersi müfredatının her üniversitede farklı olduğunu, fakat ortak bir müfredat kullanılması gerektiğini belirtmişlerdir.

Ankete katılanlar, Türk Müziği Nazariyatı ve Solfej dersinin diğer derslerinin, enstrüman performanslarını ve solo performanslarını olumlu yönde etkilediğini belirtmişlerdir.

Ankete katılanlar, Türk Müziği Nazariyatı ve Solfej dersi ile ilgili yayınların (kitap, makale, tez... vb.) ve içeriklerinin yetersiz olduğu ve daha çok yayın yapılması gerektiği yönünde görüş belirtmişlerdir.

Ankete katılanlar, Türk Müziği Nazariyatı ve Solfej dersi ile ilgili kullanılan ortak bir kitap olmadığını belirtmişlerdir. Bunun nedeni her konservatuvar da farklı konservatuvarlardan mezun öğretmenler ders verdikleri için kendi eğitimini aldıkları kaynaklara kendi bilgilerini eklemek suretiyle bu dersleri yürütmektedirler ve öğrencilerde bu gördükleri kaynaklar doğrultusunda aynı dersi farklı kaynak ve metotlarla işlemektedirler. Öğretmenler tek kaynağa bağlı kalmaksızın bulamadıkları notaları başka nota kitaplarından ve internette bulmaktadırlar, kendi biriktirdiği ders notları ve Türk Müzikî'nin gerektirdiği metotları kullandıklarını belirtmişlerdir.

Ankete katılan öğrenciler, almış oldukları Türk Müziği Nazariyatı ve Solfej dersinin öğretmenler tarafından tam olarak anlaşılır bir biçimde anlatıldığı düşüncesine katılmaktadırlar, öğretmenler ise büyük çoğunluğunun verilen dersi anladığı fakat bir bölümünün dersi anlamadıklarını belirtmiştir. Dersi anlamayan öğrencilerin derse devamsızlık ve ders içerisinde ki ilgisizliğinden dolayı bu cevapları verdiklerini belirtmişlerdir.

Ankete katılan öğretmenlerin büyük bir bölümü, Türk Müziği Nazariyatı ve Solfej dersinde yeni bir nazari sisteme ihtiyaç olmadığını savunmaktadırlar, fakat bir kısmı makamların tamamını tek bir çatı altında toplanması gerektiğini yani basit, bileşik ve şed makam olarak ayrılmaması gerektiğini düşünürken diğerleri basit ve bileşik olarak iki bölüme ayırmanın faydalı olacağını savunmuştur. Diğer verilen cevaplara göre ise makamların ayırımında problem olmadığı fakat daha alt kısımda 4'lü ve 5'lilerin oluşturulmasına gelinceye kadar ses sisteminde problem olduğunu düşünmektedirler. 1,5-2-3 koma vb. kullanımın pratikte kullanılması ama teorikte anlatılamaması gibi bir problem olduğunu belirtmişlerdir.

4.2. Öneriler:

Türkiye'de Türk müziği eğitimi vermekte olan konservatuvarlar da Türk Müziği Nazariyatı ve Solfej dersine yönelik kullanılan ortak bir müfredat olup olmadığı sorusuna ağırlıkta hayır cevabı verilmiştir. Türk müziği eğitimi veren konservatuvarlarda eğitim sisteminin belirli bir düzende yürüebilmesi için, belirli bir müfredatın belirlenip eğitimin bu müfredat üzerine yapılması ve mevcut müfredatın üzerine kendi bilgilerini de ekleyerek eğitimi bu şekilde devam ettirmelidirler.

Türk Müziği Nazariyatı ve Solfej dersi ile ilgili yayınların (kitap, makale, tez...vs.) genelde yetersiz olduğu belirtilmiştir. Bu nedenle daha eğitim döneminde öğrencilerin bu tür

makale ve kitaplara ilgisini artırmak için buna yönelik öğrenciler teşvik edilmeli hatta buna uygun seçmeli dersler müfredata konulmalıdır.

Yapılan yayınların içerikleri incelendiğinde, genelde aynı kalıp üzerinde sadece kullanılan kelimeler değiştirilerek yazılmış kitaplar görmekteyiz. Anket sonuçlarından da anlaşılacağı gibi çoğunluk içeriklerin yetersiz olduğunu belirtmiştir. Bu nedenle yapılan yayınların içeriğinde daha çok örnek ve pratikte nasıl kullanacağımıza dair daha çok bilgi verilmeye gerektiği belirtilmelidir.

Öğretmen ve öğrencilerin tamamına yakını Türk Müziği Nazariyatı ve Solfej dersinin enstrüman performansını olumlu yönde etkilediği düşüncesine katılmaktadırlar. Bu nedenle verimliliği daha da artırmak için, Türk Müziği Nazariyatı ve Solfej dersi alan temel bilimler öğrencilerine ders sırasında işlenmekte olan makamlar enstrümanları ile uygulamalı olarak işlenmesi önerilebilir. Bu şekilde öğrenciler aldıkları bilgileri aynı anda hem teorik hem de uygulamalı olarak tatbik edebilme imkanı bulabilirler.

Kaynakça

- Akan, Ö. (2006). **Afyonkarahisar Devlet Konservatuvarı Türk Sanat Müziği Bölümü Türk Mûsikîsi Solfej ve Nazariyat Ders Notları**
- Akdoğu, O. (1993). **Türk Mûsikîsi Nazariyatı Dersleri**, Ankara, Kültür Bakanlığı Yayınları
- Bildik, Ö. (2005). **Afyonkarahisar Devlet Konservatuvarı Türk Sanat Müziği Bölümü Türk Mûsikîsi Solfej ve Nazariyat Ders Notları**
- Bilgin, N. (1984). “Müzik İletişim Ekolojisi ve Müzik Tüketim Alanının Programlanması ” **1. Ulusal Müzik Bilimleri Sempozyumu Bildirileri**, İzmir, Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Yayınları
- Karasar, N. (1999). **Bilimsel Araştırma Yöntemi**, Ankara: Nobel Yayınları
- Morgül, M. (2001). **Müzik Nasıl Öğretilir**, Ankara: Yurt Renkleri Yayın Evi
- Okatan, İ. (2004). “Müzik Eğitimi Yönetimi ve Değerlendirme İlişkileri 1924-2004” **Mûsikî Muallim Mektebinden Günümüze Müzik Öğretmeni Yetiştirme Sempozyumu II. Cilt**, Isparta: Süleyman Demirel Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayınları.
- Say, A. (2001). **Müzik Öğretmeni**, Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları
- Somakçı, P. (1999). **Türk Müziği Nazariyat ve Solfeji**, İstanbul: Bemol Müzik Yayınları
- Tarlabaşı, B. (2001). “Eğitim Sistemimizde Müzik Eğitimimizin Yeri ve Amaçları”, **Müzikte 2000 Sempozyumu**, Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları
- Tezcan, M. (1992). **Eğitim Sosyolojisi**, Ankara: Zirve Ofset
- Türkmen, U. (2007), **Gelincik Tarlası**, Kütahya: Ekspres Gazetecilik ve Mad. Ltd. Şti.
- Uçan, A. (1997). **Müzik Eğitimi Temel Kavramlar-İlkeler-Yaklaşımlar**, Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları